

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-1236

29/12/2020

ქ. თბილისი

ადიგენის მუნიციპალიტეტში, დაბა აბასთუმანში, მდინარე ოცხეს ნაპირსამაგრი (ნაპირდაცვითი) სამუშაოების განხორციელებაზე სკრინინგის გადაწყვეტილების შესახებ

საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდის მიერ, გზმ-ის ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილია ადიგენის მუნიციპალიტეტში, დაბა აბასთუმანში, მდინარე ოცხეს ნაპირსამაგრი (ნაპირდაცვითი) სამუშაოების განხორციელების პროექტის სკრინინგის განცხადება.

საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს დაბა აბასთუმანში, მესხეთის ქედის სამხრეთ ფერდობზე, მდ. ოცხეს ხეობაში, ადიგენიდან 25 კმ-ში. საპროექტო არეალი წარმოადგენს ძლიერი ანთროპოგენური ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ ტერიტორიას, რომელიც მიუყვება დასახლებულ პუნქტს, საკარმიდამო ნაკვეთებს, სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებს და ქუთაისი-ბაღდადი-აბასთუმანი-ბენარას შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზას. საპროექტო ტერიტორიის ნაწილი კვეთს ფრინველთა სპეციალური დაცული ტერიტორიის (SPA 13 - ზეკარი) საზღვრებს. მდინარის გაყოლებაზე ზოგიერთ ადგილას უკვე არსებობს ახალი ან/და შემორჩენილი გაბიონები, ძველი ქვისა და ბეტონის ჯებირები.

იმის გათვალისწინებით, მდ. ოცხეს საპროექტო მონაკვეთი ძირითადად მიუყვება დასახლებულ პუნქტს, იგი წლების განმავლობაში განიცდის ანთროპოგენურ ზემოქმედებას, რაც გამოწვეულია ჩამდინარე წყლებისა და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების არასწორი მართვით. დღეის მდგომარეობით მდ. ოცხე დაბინძურებულია ნარჩენებით, მის გაყოლებაზე არსებული ძველი ჯებირები უმეტეს შემთხვევაში დაზიანებულ მდგომარეობაშია. ამასთან მდინარისმიერი ეროზია საფრთხეს უქმნის შიდასახელმწიფოებრივი გზის უსაფრთხოებას. პროექტით გათვალისწინებული სამუშაოების მიზანია არსებული ჯებირებისა და გაბიონების შორის არსებული სივრცეების ერთმანეთთან დაკავშირება, გზის დაუცველი არეების გამაგრება და ეროზიული პროცესების თავიდან აცილება. პროექტი ასევე ითვალისწინებს მდინარის ნარჩენებისგან გაწმენდასაც.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, საქმიანობა ითვალისწინებს აბასთუმანის ურბანული განახლების პროექტის ფარგლებში მდ. ოცხეს სანაპირო ზოლის რეაბილიტაციას, კერძოდ გაბიონების მოწყობასა და რეაბილიტაციას, ასევე არსებული ჯებირების აღდგენას და ახლის მშენებლობას. მდინარის ჯებირების რეკონსტრუქცია/მშენებლობა მოხდება მათი არსებული მდგომარეობის და დაზიანების გათვალისწინებით. პროექტის მიხედვით გათვალისწინებულია: არსებული ჯებირების დემონტაჟი ან რეკონსტრუქცია, როდესაც

მათი რეაბილიტაცია შეუძლებელია; მოხდება საყრდენი კედლის მოწყობა მიმდებარე გზის, ბილიკის ან/და სხვა უსაფრთხოებისთვის; დაგეგმილია 3273 მ სიგრძის ჯებირების/რკინაბეტონის საყრდენი კედლების მშენებლობა; მდინარის კალაპოტის ნარჩენებისგან გასუფთავება. ტერიტორია, სადაც მდინარის ნაპირი დაუცველია, განხორციელდება შემდეგი ღონისძიებები: 1981 მ სიგრძის გაბიონების მშენებლობა; დამცავი გაბიონების მოწყობა იმ შემთხვევაში, როდესაც მდინარის სანაპირო დახრილია (ციცაბოა) და არის საფრთხე ეროზიული პროცესების განვითარების; დამცავი გაბიონების მოწყობა, სადაც არსებობს წყალდიდობის წარმოქმნის საშიშროება. მდინარის კალაპოტების აღდგენა მოიცავს მდინარის ორივე მხრიდან სანიაღვრე არხების გაუმჯობესებას და უსაფრთხოების მიზნით მოაჯირებით უზრუნველყოფას.

პროექტის მიხედვით, გზის ვაკისის გამაგრების მიზნით, გათვალისწინებულია ზედა და ქვედა საყრდენი კედლების მოწყობა გაბიონებით. აღნიშნული კედლების სიმაღლე მერყეობს 1-5 მ-ის ფარგლებში. კედლების წყობაში გამოყენებულია უჟანგავი გაბიონის ყუთები ზომით 1,0*1,0*1,5 მ და 1,0*1,0*2,0 მ. გაბიონის ყუთის უჯრედის ზომა შეადგენს 8X10 სმ-ს, ხოლო კარკასი წარმოდგენილია 4 მმ დიამეტრის მოთუთიებული (უჟანგავი) მავთულით. გაბიონის ყუთების ერთმანეთთან დაკავშირება ხორციელდება 2,7 მმ დიამეტრის მოთუთიებული შესაკრავი მავთულით. გაბიონის ყუთების შევსება შესაძლებელია განხორციელდეს როგორც ფლეთილი ქვით, აგრეთვე რიყის ქვით. იმ ადგილებში, სადაც გაბიონების მოწყობა ხორციელდება მდინარის პირას, წყლის ნაკადის კონტაქტის პირობებში ზემოთხსენებული გაბიონის ყუთები განლაგდება ე.წ. „გაბიონის ლეიბზე“, რათა მდინარის ზემოქმედების შედეგად არ მოხდეს კედლის ძირის გამორეცხვა. „გაბიონის ლეიბის“ გეომეტრიული ზომა შეადგენს 5,0*2,0*0,3 მ-ს, ხოლო მასალა და მოწყობის ტექნოლოგია იდენტურია, რაც 1,0*1,0*1,5 მ და 1,0*1,0*2,0 მ. ყუთების შემთხვევაში. გაბიონის ყუთები შესაბამისობაში იქნება EN10223-3 სტანდარტთან.

გაბიონის კედლების მოწყობამდე სამშენებლო ორგანიზაციის მიერ განხორციელდება სათანადო შემოფარგვლის სამუშაოები. არსებული გრუნტის დროებითი ქვაბულის ფერდის ქანობი მიღებული იქნება გრუნტის კატეგორიებიდან გამომდინარე, სათანადო დასაშვები ზღვრული მნიშვნელობის დაცვით, ხოლო კედლის მოწყობის შემდეგ, ქვაბულის დარჩენილი სივრცის შევსება განხორციელდება დრენირებადი გრუნტით, ფენა-ფენა ჩატკეპნით. იმ ადგილებში, სადაც გაბიონის კედლების მოწყობა ხორციელდება მდინარის ნაპირებზე დამატებით განხორციელდება წყალამრიდის ღონისძიებები. კედლების მოწყობა განხორციელდება წყალმცირობის პერიოდში. გარდა ამისა, გათვალისწინებული იქნება მდინარის მახასიათებლები და სათანადო წარცხვის დონე. პროექტის მიხედვით, ასევე გზის ვაკისის გამაგრების მიზნით, გათვალისწინებულია რკინაბეტონის ზედა და ქვედა საყრდენი კედლების მოწყობა. აღნიშნული კედლების მაქსიმალური სიმაღლე შეადგენს 5 მ-ს. საპროექტო კედლები წარმოადგენენ ბეტონის არმირებულ ნაგებობას, რომლის გეომეტრიული ზომა და კონფიგურაცია ინდივიდუალურია ფუნქციური დანიშნულებიდან გამომდინარე. ძირითადად რკინაბეტონის კედლების დაფუძნება განხორციელდება სტანდარტულ ფუნდამენტზე, ხოლო იმ ადგილებზე, სადაც საპროექტო ტერიტორიის ამგები დასაფუძნებელი გრუნტი სუსტია დამატებით საჭირო იქნება რკინაბეტონის ნაბურღ-ნატენი ხიმინჯების მოწყობა საყრდენი კედლის მდგრადობის ამაღლების მიზნით. საყრდენი კედლის ტანის უკან მთელ სიგრძეზე მოეწყობა სადრენაჟე ფენები, რათა გრუნტის წყლები თავისუფლად იქნას გამოდევნილი კედლის უკუსივრციდან. გარდა ამისა, კედლის ტანზე პერიოდულად მოეწყობა სადრენაჟე ხვრელები სათანადო დიაპაზონით. ამავდროულად ბეტონის

კონსტრუქციის გრუნტთან შეხების ზედაპირი სრულად იქნება დაფარული ჰიდროსაიზოლაციო ფენებით. ბეტონის ჩასხმამდე დამზადდება სატესტო ნიმუშები და ჩატარდება ლაბორატორიული ტესტირება, რათა უზრუნველყოფილი იქნას ბეტონის კლასი და სათანადო ხარისხი. ყველა სამუშაო ჩატარდება მოქმედი სამშენებლო ნორმების და წესების დაცვით, მუშა პროექტში მოცემული ნახაზების და უწყისების სპეციფიკაციების შესაბამისად.

საპროექტო არეალში სოციალურ და ბუნებრივ გარემოზე მოსალოდნელია მცირე და მოკლევადიანი ნეგატიური ზემოქმედება, რომელიც ძირითადად დაკავშირებულია საშუალო და მცირე მასშტაბის სამშენებლო სამუშაოების განხორციელებით გამოწვეულ მტვერთან, ხმაურთან და ვიბრაციასთან. იმის გათვალისწინებით, რომ პროექტი ხორციელდება მსოფლიო ბანკის ფინანსური მხარდაჭერით, მომზადდება გარემოსდაცვითი მიმოხილვის დოკუმენტი, გარემოსდაცვითი მართვის გეგმასთან ერთად, დონორის საერთაშორისო გარემოსდაცვითი უსაფრთხოების პოლიტიკისა და სტანდარტების შესაბამისად, სადაც გათვალისწინებული იქნება ზემოაღნიშნული ნეგატიური ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, პროექტის ფარგლებში ნაპირსამაგრი სამუშაოების ჩატარების პერიოდში ატმოსფერულ ჰაერზე უარყოფითი ზემოქმედება მოსალოდნელია მხოლოდ მოძრავი წყაროებიდან, კერძოდ გამოყენებული ტექნიკის ძრავების (თვითმცლელი, ბულდოზერი, ექსკავატორი და ა.შ) მუშაობით გამოწვეული გამონაბოლქვით. პროექტის განხორციელებისას ემისიების სტაციონალური ობიექტები გამოყენებული არ იქნება. ზემოქმედების წყაროები წარმოდგენილი იქნება მხოლოდ სამშენებლო ტექნიკით, რომლებიც იმუშავებენ მონაცვლეობით. აღნიშნულ ზემოქმედებას აქვს დროებითი ხასიათი და მოსალოდნელია მხოლოდ მოწყობის ეტაპზე.

როგორც ზემოთ აღნიშნა, საპროექტო ტერიტორია ზოგიერთ ადგილას მჭიდროდ განაშენიანებულია, გარკვეულ მონაკვეთებს უშუალოდ ესაზღვრება მოსახლეობის საცხოვრებელი სახლები და ნაკვეთები. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, სამშენებლო უბნებზე განსახორციელებელი პრაქტიკული ღონისძიებების მასშტაბებიდან გამომდინარე, შეიძლება ჩაითვალოს, რომ სამშენებლო ტექნიკის გამოყენების ინტენსივობა დაბალია, შესაბამისად, დაბალია ხმაურის გავრცელების რისკი და ვიბრაციის დონეები. სამშენებლო ტექნიკის მუშაობა განხორციელდება დღის საათებში, შესაბამისად ხმაურით შეწუხებას ექნება დროებითი ხასიათი.

დაგეგმილი საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, არ განიხილება მდ. ოცხეზე ისეთი ზემოქმედება როგორცაა წყლის დებეტის ცვლილება და მდინარის ნატანის გადაადგილების შეზღუდვა. სამუშაოების განმავლობაში განხორციელდება სამშენებლო ტექნიკის და დანადგარების რეგულარული შემოწმება, რათა არ მოხდეს ზედაპირული წყლის ობიექტის დაბინძურება ზეთებითა და საპოხი საშუალებებით. ამასთან, დაგეგმილი სამუშაოები განხორციელდება ეტაპობრივად, დამოუკიდებელი ქვე-პროექტების სახით, რაც ამცირებს მდინარეზე კუმულაციური ზემოქმედების ალბათობას. აღსანიშნავია, რომ სარეაბილიტაციო/სამშენებლო სამუშაოების დასრულების შემდეგ მოსალოდნელია მნიშვნელოვანი დადებითი ზემოქმედება: მოწესრიგდება მდინარის სანაპირო ზოლი, აღმოიფხვრება მდინარის დაბინძურება გაუთვალისწინებელი ქმედებებით, რაც გამოასწორებს სანიტარულ-ეკოლოგიურ მდგომარეობას.

პროექტით გათვალისწინებული არ არის სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების ათვისება. მნიშვნელოვანი ზემოქმედება ნიადაგის ხარისხზე და სტაბილურობაზე მოსალოდნელი არ არის. მდინარის სანაპირო ზოლი, სადაც იგეგმება გაბიონების და ჯებირების რეაბილიტაცია საინჟინრო-გეოლოგიური თვალსაზრისით მდგრადია. მშენებლობის ეტაპზე გეოდინამიკურ პროცესებთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი რისკები მოსალოდნელი არ არის. საპროექტო ტერიტორიაზე ძირითადად უნდა აღინიშნოს ლოკალური ეროზიული პროცესები. ნიადაგის/გრუნტის დაბინძურების პრევენციის მიზნით გათვალისწინებული იქნება შესაბამისი ღონისძიებები.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, მშენებლობის ეტაპზე საჭიროების შემთხვევაში მოხდება მცენარეული საფარის (მცირე ზომის ბუჩქები - 8 სმ-ზე ნაკლები დიამეტრის მქონე) მინიმალური ამოღება, თუმცა ურბანული განახლების პროექტი ითვალისწინებს მდინარის ზოლის ლანდშაფტურ მოწყობას, რომლითაც მოხდება მცენარეულ საფარზე ზემოქმედების კომპენსირება. გამომდინარე იქიდან, რომ საპროექტო არეალი წარმოადგენს ძლიერი ანთროპოგენური ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ ტერიტორიას, დაგეგმილ სამუშაოებს არ ექნება ფაუნაზე პირდაპირი უარყოფითი ზეგავლენა, ხოლო რაც შეეხება ირიბი ხასიათის ზემოქმედებას, აღნიშნული ძირითადად უკავშირდება ხმაურს, მტვერს, რაც არ შეცვლის ფონურ მდგომარეობას და შესაბამისად, ასეთი ტიპის ზემოქმედება მინიმალურია.

საპროექტო ტერიტორია ექვევა დაბა აბასთუმანში არსებული კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლების ინდივიდუალურ დამცავ ზონებში. საქართველოს კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის მინისტრის 2010 წლის 22 მარტის N 3/47 ბრძანების საფუძველზე, კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსი აქვს მინიჭებული მდ. ოცხეს ჯებირს (დაბა აბასთუმანი, შოთა რუსთაველის ქუჩა, X: 319851, Y: 4624511), ასევე ეროვნული კატეგორიის მქონე კულტურული მემკვიდრეობის უძრავ ძეგლს „ხიდი მდინარე ოცხეზე“ XII-XII ს.ს. (საქართველოს კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის მინისტრის ბრძანება N3/133 30.03.2006; საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულება N 665 07.11 2006. X: 320389, Y : 4621748). აღნიშნულის გათვალისწინებით, წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, სამუშაოებისთვის დეტალური საპროექტო დოკუმენტაცია, ასევე სამუშაოების დაწყებამდე საბოლოო პროექტი შეთანხმდება სსიპ კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსთან. აღსანიშნავია, რომ პროექტის განხორციელების შედეგად ადგილობრივ ისტორიულ-კულტურულ ძეგლებზე პირდაპირი სახის ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის.

მშენებლობის ეტაპზე მოსალოდნელია სხვადასხვა სახის ნარჩენების წარმოქმნა, მათ შორის ინერტული და საყოფაცხოვრებო. ინერტული ნარჩენები მუნიციპალიტეტის ორგანოსთან შეთანხმებით შესაძლებელია გამოყენებული იქნას მიწის ნაკვეთების ამოვსებისთვის. საყოფაცხოვრებო ნარჩენების შეგროვება მოხდება შესაბამის კონტეინერებში, ხოლო მათი გატანა განხორციელდება ადგილობრივ ნაგავსაყრელზე. სამუშაოების შედეგად სახიფათო ნარჩენები არ წარმოიქმნება, თუმცა ასეთის არსებობის შემთხვევაში მათი მართვა განხორციელდება შესაბამისი ნებართვის მქონე კომპანიის მიერ. სამუშაოების დასრულების შემდგომ ტერიტორიები მოწესრიგდება.

საპროექტო არეალის რამდენიმე მცირე მონაკვეთი მდებარეობს ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკისა და „ზურმუხტის ქსელის“ დამტკიცებული უბნის - „ხარაგაული GE0000010“ სიახლოვეს. თუმცა, საპროექტო ტერიტორია აღნიშნულ შემთხვევაში მის საზღვრებს არ კვეთს და შესაბამისად, მათზე პირდაპირი ზემოქმედება მოსალოდნელი

არაა. უშუალოდ სამუშაოების დაწყების წინ, მოხდება სენსიტიური უბნების (დაცულ ტერიტორიასთან სიახლოვეს) მარკირება და ასეთი მონაკვეთებისთვის შემუშავდება სპეციალური ღონისძიებები, რათა მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი ის მცირე, ირიბი ზემოქმედება, რაც შეიძლება მოჰყვეს პროექტით გათვალისწინებულ საქმიანობებს. საჭიროების შემთხვევაში აღნიშნულ მონაკვეთებზე სამუშაოები შესრულდება ხელით, დღის განმავლობაში და მკაცრად დაცული იქნება სამუშაო საათები. სამშენებლო მასალებისთვის განკუთვნილი ტექნიკა იმობრავებს დადგენილი მარშრუტით და განსაზღვრული პერიოდულობით. მუდმივად შემოწმდება სატრანსპორტო საშუალებების და მექანიზმების ტექნიკური მდგომარეობა, სამშენებლო მასალებისა და ნარჩენების გადაზიდვა კი განხორციელდება დახურული მანქანებით, მტვრის გავრცელების თავიდან ასაცილებლად. სამშენებლო ნარჩენების დროებითი შენახვა მოხდება სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებში, სენსიტიური უბნებისგან მოშორებით. მცენარეული საფარის დაცვის საკითხებზე პერსონალს ჩაუტარდება ინსტრუქტაჟი. მცენარეთა კონსერვაციის უზრუნველსაყოფად გატარდება შესაბამისი ღონისძიებები. აღირიცხება კანონით დაცულ ფრინველთა სახეობების ბუდეები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) და აიკრძალება მათთან მისვლა გამრავლების პერიოდში, ხოლო სამუშაოების გრაფიკი შედგება აღნიშნული საკითხების მხედველობაში მიღებითა და შესაბამისად, მოხდება სენსიტიური პერიოდების (მაგ.: ბუდობა) გათვალისწინება სამუშაოს დაგეგმვისას. ისეთი სამუშაოები, რაც იწვევს ცხოველების ზედმეტად შეშფოთებას განხორციელდება, რაც შეიძლება მოკლე ვადებში.

„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-7 მუხლის მე-5 ნაწილის შესაბამისად, სკრინინგის განცხადება გამოქვეყნდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ადიგენის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე. საზოგადოების მხრიდან აღნიშნულ საქმიანობასთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები არ ყოფილა წარმოდგენილი.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, დგინდება, რომ ნაპირდაცვითი სამუშაოების განხორციელებისას მნიშვნელოვანი ზემოქმედება გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე მოსალოდნელი არ არის. პროექტი გარემოსდაცვითი ღონისძიებაა და უზრუნველყოფს, ეროზიული ნაპირის წარეცხვისგან დაცვას. ამასთან, პროექტი აგრეთვე ითვალისწინებს მდინარის ნარჩენებისგან გაწმენდას.

ზემოაღნიშნული კრიტერიუმების გათვალისწინებით, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-7 მუხლისა და ამავე კოდექსის II დანართის 9.13. ქვეპუნქტის საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. მიღებულ იქნეს სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომ ადიგენის მუნიციპალიტეტში, დაბა აბასთუმანში, საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდის მდინარე ოცხეს ნაპირსამაგრი (ნაპირდაცვითი) სამუშაოების განხორციელება **არ დაექვემდებაროს** გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას;
2. საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი ვალდებულია „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-7 მუხლის მე-8 ნაწილის შესაბამისად უზრუნველყოს გარემოსდაცვითი ტექნიკური რეგლამენტებით დადგენილი მოთხოვნებისა და გარემოსდაცვითი ნორმების დაცვა;
3. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდს;

4. ბრძანება ძალაში შევიდეს საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდის მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
5. სკრინინგის გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ადიგენის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე;
6. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე12-კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი